

Gemeente van Christus,

“Waar woont de Eeuwige, zijn Naam zij geprezen?” De leerlingen keken hun chassidische rebbe verbaasd aan.

“Maar meester, de Eeuwige is immers alomtegenwoordig? Hij woont overal.”

De rebbe zweeg een tijdje. En zei toen “Nee, de Eeuwige, zijn Naam zij geprezen, woont dáár waar men Hem binnenlaat.”

Dat is, denk ik, wat het verhaal van vanochtend ons wil laten zien.

“Wees gegroet Maria, vol van genade. De Heer is met u”, zegt de engel Gabriël.

“Gezegend zijt gij onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot”, zal Elisabeth straks tegen haar nichtje zeggen.

“Heilige Maria, moeder van God, bid voor ons zondaars, nu en in het uur van onze dood”, voegde men er in de 5^e eeuw op het concilie van Efeze aan toe.

En het Weesgegroetje was geboren.

Wees gegroet Maria, je bent begenadigd. De Heer is met je.

Maria vroeg zich af wat die begroeting te betekenen had. Dat is inderdaad de vraag. Uiteraard kan ik jullie “het” antwoord op die vraag niet geven. Dat is per definitie niet mogelijk, als het gaat om die grote geloofsgeheimen van onze Christelijke traditie. Ik cirkel er een beetje omheen. Zoals ook Lucas dat op zijn manier doet: door een aantal mooie beelden te gebruiken.

Beelden die verwijzen naar een realiteit waar uiteindelijk geen woorden of beelden meer voor zijn.

Een jong meisje krijgt te horen dat ze zwanger al worden en een zoontje zal krijgen. Er wordt in een paar zinnen héél erg veel over de betekenis van dit kind verteld. En impliciet wordt hier aan jou als lezer van dit verhaal al de vraag gesteld die dit kind zelf later expliciet zal stellen. Een van de meest wezenlijke vragen die jou als mens gesteld kan worden: **Wie zeg jij dat ik ben?**

Op dit soort vragen die raken aan heel jouw bestaan, kun jij alleen maar zélf jouw antwoord geven.

Wie is dit kind, waarvan we straks voor de zoveelste keer in ons leven de geboorte zullen vieren?

Ons verhaal van vanochtend kan je op weg helpen. Niet zozeer doordat het antwoord geeft, maar eerder doordat het vragen oproept.

“**Je moet hem Jezus noemen**”, zegt Gabriël. Jeshoea – God redt.

Maar waarván redt God mij dan, door dit kind?

En weer schiet een van mijn favoriet strips me te binnen: Peanuts. U weet wel: van Snoopy en Charlie Brown. Charlie Brown zit met zijn vriendje Linus voor de tv. “Jezus is het antwoord!!” roept de tv-dominee. Waarop Linus Charlie Brown aankijkt en zegt: “Wat was de vraag ook alweer?”

Zó!! Zo’n vraag kan er wel inhakken.

Waarvan zal dit kind mij later, als het volwassen is geworden, redden? Wat betekent hij voor mij? Vragen waar je je leven lang mee bezig kunt blijven. Geen predikant die deze vraag voor jou kan beantwoorden.

Nog een: “**Hij zal een zoon van de Allerhoogste zijn**”, zegt Gabriël. Maar hoe dan?

Toch niet letterlijk?! Zoals de godenzonen uit de Griekse mythologie? Dat Maria o.a. in het Weesgegroetje “Moeder van God” wordt genoemd, schuurt altijd wat, in mijn Protestantse oren. Ik hoor het, wat oneerbiedig gezegd maar zo bedoel ik het niet, als een uitwas van dogmatische

bespiegelingen. Alhoewel.....hoe is Jezus in mijn beleving dan “zoon van God”? Hoe geloof ik zelf dat God in hem aanwezig was. Is? En wat zegt dat over mijzelf?

Gabriël overdondert blijkbaar niet alleen Maria met zijn boodschap. Maar ook jou, als aandachtige lezer/hoorder van het verhaal.

En je verzucht mee, met Maria: “Hóe.... hoe zal dit allemaal gebeuren?”

Ik heb nog nooit gemeenschap met een man gehad, zegt verbluft. En wil er een kind geboren worden, dan zal er toch een man aan te pas moeten komen, nietwaar? Jozef, in dit geval. Een afstammeling van David. We weten immers wel “waar de kindertjes vandaan komen”, toch?

Denken we....

“Ergens komt een kind vandaan”, zo begint Huub Oosterhuis een van zijn dooplieden. Ja, ergens vandaan. Maar wáár vandaan, eigenlijk? Uit welke Bron komt een kind voort?

Lang geleden fietste ik langs de Zeeuws-Vlaamse kust. Mijn zoontje, bijna vier, zat achterop.

Pap? – Ja, wat is er?

Waar was ik voordat ik geboren werd? – In mama’s buik lieverd.

Het was even stil. “Ja, dát weet ik wel. Maar ik bedoel daarvóór!

Ja, - het diepzinnige zat er bij de Nummerdorretjes al vroeg in!

Uit welke bron ben ik nu eigenlijk voortgekomen? Een mysterie, in nevelen gehuld, toch? In ieder geval voor diegenen onder ons die hun gevoel voor verwondering nog niet zijn kwijtgeraakt. En vermoeden dat er meer over te zeggen valt dan alleen het biologische verhaal.

Die fameuze “maagdelijke geboorte” is een mooi, sprekend beeld, voor wie op zoek zijn naar een ander antwoord. Een beeld waarmee Lucas het meest wezenlijke van dit kind – en in het directe verlengde daarvan van elk kind, ieder mens – voor ons als hoorders van zijn verhaal probeert te tekenen.

Je bent als mens meer dan het kind van je ouders.

Meer dan het product van je opvoeding. En van al die invloeden van buitenaf, die op jou inwerken. En die jou, als je niet uitkijkt, steeds verder vervreemden van wie je in wezen bent.

“Licht uit Licht” wordt dit kind in een van onze geloofsbelijdenissen genoemd. Nóg een beeld.

Het Licht van God vormt de kern van dit mensenkind. En hij is “onze broeder”, dwz één van ons. Een mens als wij. Dat Licht zal straks door hem heen stralen, mensen zullen het opvangen en erdoor geraakt worden tot in het diepst van hun ziel. Het zal hun leven verlichten en verwarmen.

Jezus zal in ieder geval uniek hierin zijn dat hij op een ongekende manier transparant was: helderder dan in wie dan ook scheen het Licht door hem heen naar buiten.

De mensen die er oog voor hadden zagen iets van God zelf...in deze man uit Nazareth.

Hij zal zijn naam waarmaken en mensen redden. Hoe? Ik geloof zo: hij zal in ieder mens datzelfde Licht zien schijnen En hij zal proberen om het tevoorschijn te laten komen. Want het is in veel mensen versluierd geraakt. Zó versluierd dat ze het zelf niet eens meer zien. Laat staan dat het schijnt voor anderen.

Versluierd door minderwaardigheidsgevoelens, door schuldgevoel misschien, door angst, door dingen die je aangepraat worden. Dat je niet goed genoeg zou zijn, met name.

Hij zal mensen redden door hen de ogen te openen voor wie ze in wezen zijn: kind van God. Je draagt het Licht van God in jou zelf mee.

Jij zult zwanger worden en Elisabeth is al zes maanden zwanger, ook al heette zij onvruchtbaar te zijn. Maar voor God is niets onmogelijk”, zegt Gabriël tot slot.

De grote valkuil van dit soort verhalen is dat je ze te massief/ te letterlijk opvat. Voordat je het weet zijn ze tot dogma’s gestold. En is alle leven eruit verdwenen.

Het “onmogelijke dat voor God mogelijk is”, is in mijn beleving níét dat er eens een jong meisje was dat zonder dat ze ooit met een man naar bed zou zijn geweest tóch zwanger raakte.

Maar veeleer dit, geloof ik: dat het laat zien dat het voor ieder van ons mogelijk is om dit “kind van God” in onszelf geboren te laten worden. Het is al in onszelf aanwezig...en wacht er op geboren te worden. Hoe dat zou kunnen, dat laat Maria mooi zien: in en door haar ontvankelijkheid voor het Woord van God dat tot haar komt.

Bij Drewermann las ik afgelopen week een prachtige eye-opener. Hij schrijft hoe Maarten Luther die groet van Gabriël vertaalt. Dat kan namelijk op meerdere manieren uitgelegd worden.

Luther maakt er dit van: “Gegroet, lieve Maria...” En daarmee slaat hij volgens Drewermann de spijker op de kop. Raakt hij de kern!

Daarmee begint elke boodschap van God tot jou: Dag, lieve Maria... dag lieve Annemarie en Tineke... lieve Hans en lieve Hains, dag lieve Alle Jacob en Gert Jan, lieve Pyt en Piter en Henk en Swaentsje... Je bent mijn kind. Ik heb je lief. Het is zó goed dat jij er bent!!!

En als je die woorden werkelijk tot je door laat dringen, dan zul je er aanvankelijk wellicht net zo beduusd van zijn als Maria. Ja maar... hoe... hoe dan...

In adventsliederen wordt dat geboortepoces mooi omschreven. Misschien dat je ze vandaag voor het eerst met iets andere oren hoort. Ik noem een paar teksten:

Ons heil ons eigen leven / vraagt toegang tot ons hart.....

Wie bidden blijft / en waken / in haar wil woning maken

Het heil / de zoon van God....

Laat dit bestaan uw stal / dit hart uw kribbe wezen.....

Neem mij aan zoals ik ben / wek in mij wie ik zal zijn (!)

Druk Uw zegel op mijn hart en leef in mij.

Een van de dingen die mij altijd weer raken in het geboorteverhaal van Jezus, zoals Lucas het vertelt, staat helemaal aan het eind. Daar wordt van Maria gezegd dat “ze al deze woorden (van de engelen en de herders) bewaarde in haar hart en erover bleef nadenken.”(2: 19)

In alle ontvankelijkheid blijven “bidden en waken”...de woorden in jezelf om laten gaan...

En langzaam maar zeker zal dat kind-in-jou gaan groeien...en geboren worden.

En zijn of haar licht laten schijnen.

“Al werd Christus 1000 x geboren te Bethlehem, maar niet in uw eigen hart,- het was alles tevergeefs”, aldus een van de mooie spreuken van Angelus Silezius, de engel van Silezië, een 17^e eeuwse mysticus. Het zal mijn bevindelijke achtergrond wel zijn, waardoor deze woorden me zo raken. Het gaat in dit gebeuren, de geboorte van het Christus-kind, uiteindelijk om jouw eigen beleving en ervaring ervan. Hoe dit kind van God **in jou** aan het licht kan komen.

Waar woont de Eeuwige, zijn naam zij gezegend?

Hij woont daar waar men Hem binnenlaat,

Amen.